

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL REGLAMENTO (ES) 2022/1854 ĮGYVENDINIMO“ NR. XIV-1680 11 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2561

2023 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2023 m. balandžio 12 d. sprendimo Nr. SV-S-890 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 5 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Reglamento [\(ES\) 2022/1854](#) įgyvendinimo“ Nr. XIV-1680 11 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-2561 (toliau – Įstatymo projektas), tačiau siūlo šiuo metu nesvarstyti Įstatymo projekto ir patobulinti Įstatymo projektą dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pajamų perviršio taikymo laikotarpis yra ribotas: „nuo rinkos pajamų, gaunamų už elektros energiją, pagamintą ir faktiškai patiektą Reglamento [\(ES\) 2022/1854](#) 22 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytą laikotarpį“. Reglamento [\(ES\) 2022/1854](#) 22 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas laikotarpis yra „nuo 2022 m. gruodžio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d.“. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat įvertinant tai, kad elektros energijos ir biomasės kuro kainos yra labai sumažėjusios ir nėra prognozuojamas reikšmingas šių kainų augimas per artimiausius keletą mėnesių, darytina išvada, kad priėmus Įstatymo projektą nebus sukurta vertė pajamų perviršio mokėjimo subjektams, gaminantiems elektros energiją iš biomasės kuro (kietojo arba dujinio biomasės kuro), išskyrus biometaną, kadangi Įstatymo projektu siūlomas nustatyti reguliavimas būtų taikomas tik vieną mėnesį ar net trumpiau, nes Įstatymo projektu teikiamoms nuostatoms įgyvendinti Valstybinė energetikos reguliavimo taryba turėtų priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

2. Reglamento [\(ES\) 2022/1854](#) 20 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Ne vėliau kaip 2023 m. balandžio 30 d. Komisija atlieka II skyriaus peržiūrą, atsižvelgdama į bendrą elektros energijos tiekimo padėtį ir elektros energijos kainas Sąjungoje, ir pateikia Tarybai pagrindinių tos peržiūros išvadų ataskaitą. Remdamasi ta ataskaita, Komisija gali visų pirma pasiūlyti, jei tai pagrįsta dėl ekonominių aplinkybių arba elektros energijos rinkos veikimo Sąjungoje ir atskirose valstybėse narėse, pratęsti šio reglamento taikymo laikotarpį, iš dalies pakeisti 6 straipsnio 1 dalyje nustatytą rinkos pajamų viršutinės ribos dydį ir 7 straipsnio 1 dalyje nurodytus elektros energijos gamybos išteklius, kuriems ji taikoma, arba kitaip iš dalies pakeisti II skyrių.“ Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai galėtų būti aktualūs ir svarstomi tik tuo atveju, jeigu Europos Komisija pasiūlytų pratęsti privalomos rinkos pajamų viršutinės ribos taikymą ilgesniam laikotarpiui, tačiau Europos Komisija iki šiol nėra paskelbusi, kad teiks tokius pasiūlymus.

3. Įstatymo projektas grindžiamas tuo, kad pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą visiems subjektams taikoma tokia pati 180 eurų už pagamintos elektros energijos vieną MWh pajamų viršutinė riba ir gamintojai, gaminantys elektros energiją iš biomasės kuro (kietojo arba dujinio biomasės kuro), išskyrus biometaną, faktiškai atsiduria blogesnėje padėtyje dėl išaugusios biomasės kuro kainos. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pažymima, kad dažnai biomasės kogeneracinių elektrinių pajamos iš šilumos energijos gamybos nepadengia biomasės kuro kainų ir kintamų veiklos sąnaudų, tačiau nepateikiama informacija ir faktiniai duomenys, kurie pagrįstų šiuos teiginius.

Vertinant elektros gamybos iš biodujų ir biomasės kuro apimtį, galima konstatuoti, kad įsigaliojus Lietuvos Respublikos įstatymui „Dėl Reglamento [\(ES\) 2022/1854](#) įgyvendinimo“ (toliau – Įstatymas) elektros energijos gamybos iš biodujų ir biomasės apimtis išliko nepakitusi, palyginti su 2021–2022 metų to paties laikotarpio gruodžio–kovo mėnesiais. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas turėtų būti papildytas informacija, pagrindžiančia poreikį pajamų perviršio mokėjimo subjektams, gaminantiems elektros energiją iš biomasės kuro (kietojo arba dujinio biomasės kuro), išskyrus biometaną, nustatyti aukštesnę kaip 180 eurų už pagamintos elektros energijos vieną MWh pajamų viršutinę ribą.

4. Pajamų viršutinės ribos nustatymas pagal gamintojus, naudojančius skirtingas biomasės technologijas, būtų ilgai užtrunkantis procesas, didintų administracinę naštą, todėl nebūtų pasiektas norimas rezultatas dėl pajamų perviršio surinkimo. Lietuvos Respublikos Seimui nusprendus svarstyti Įstatymo projektą, tikslinga suvienodinti šių rinkos dalyvių ir kitų rinkos dalyvių, kuriems taikoma kita nei 180 eurų už pagamintos elektros energijos vieną MWh pajamų viršutinė riba (nurodytą Įstatymo 11 straipsnio 10 dalyje), konkurencines sąlygas. Šiuo atveju rekomenduotina nustatyti, kad tokių gamintojų viršutinė pajamų riba būtų lygi jų kintamosioms (ribinėms) sąnaudoms ir būtų taikoma tik tuo atveju, kai šios sąnaudos yra didesnės nei 180 eurų už pagamintos elektros energijos vieną MWh. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba *ex ante* neatliktų tokių sąnaudų pagrįstumo vertinimo. Lietuvos Respublikos Seimui nusprendus svarstyti Įstatymo projektą, siekiant teisinio aiškumo, būtų tikslinga nepritari pasiūlymui Įstatymo projekto 2 straipsniu papildyti Įstatymo 11 straipsnį 11 dalimi, o Įstatymo 11 straipsnio 10 dalį pakeisti ir išdėstyti taip:

„10. Pajamų perviršio mokėjimo subjektams, gaminantiems elektros energiją iš biomasės kuro (kietojo arba dujinio biomasės kuro), išskyrus biometaną ir pajamų perviršio mokėjimo subjektams, kurie iš dalies elektros energijos gamybai naudoja kitą iškastinį kurą nei gamtinės dujos, išskyrus subjektus, vykdančius elektros energijos gamybą bendruose šilumos ir elektros energijos gamybos įrenginiuose (kogeneracija), pajamų perviršis lygus pajamų skirtumui tarp faktinės valandinės elektros energijos biržos kainos, susiformavusios Lietuvos kainų zonoje, ir patirtų faktinių elektros energijos gamybos kintamųjų sąnaudų. Pajamų perviršis šioje dalyje nustatytiems ūkio subjektams yra vertinamas tik tais atvejais, kai valandinė elektros energijos biržos kaina, susiformavusi Lietuvos kainų zonoje, yra didesnė negu šio ūkio subjekto patirtos faktinės elektros energijos gamybos kintamosios sąnaudos. Pajamų perviršis šioje dalyje nustatytiems ūkio subjektams yra vertinamas tik tais atvejais, kai valandinė elektros energijos biržos kaina, susiformavusi Lietuvos kainų zonoje, yra didesnė negu šio ūkio subjekto patirti faktiniai elektros energijos gamybos kintamosios sąnaudos. Laikotarpiais, kai subjekto patirtos faktinės elektros energijos gamybos kintamosios sąnaudos yra mažesnės nei 180 eurai už pagamintos elektros energijos vieną MWh, laikoma, kad šiais laikotarpiais tokiam subjektui taikoma 180 eurų už pagamintos elektros energijos vieną MWh pajamų viršutinė riba.“

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras